

Päivitetty 7.12.2021

YMPÄRISTÖTERVEYS PIRTEVAN VALVONTASUUNNITELMA VUOSILLE 2020 - 2024

Ympäristöterveys Pirteva tuottaa ympäristöterveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon lakisääteiset palvelut Hämeenkyrön, Lempäälän, Pirkkalan ja Vesilahden kunnille sekä Nokian ja Ylöjärven kaupungeille. Pirkkalan kunta toimii isäntäkuntana. Lakisääteisenä viranomaisena toimii Pirkkalan kunnan ympäristöterveyslautakunta, jonka puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja edustavat Pirkkalan kuntaa. Kaikista muista jäsenkunnista on lautakunnassa yksi edustaja.

Valtakunnallinen ympäristöterveyden toimintasuunnitelma ja sen tavoitteet kuvataan seuraavissa asiakirjoissa:

- Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2020 - 2024
- Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma (VASU)
- Eläinlääkintähuollon valtakunnallinen ohjelma (EHO) 2015 - 2022
- Valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma 2020 - 2024
- Valtakunnallinen tupakkalain valvontaohjelma 2020 - 2024

Tässä valvontasuunnitelmassa kuvataan tarkemmin Pirtevan suunnitelmallinen valvonta, käytettävissä olevat voimavarat, suunnitelman hyväksyminen ja seuranta.

1. Toimintaympäristön kuvaus

Ympäristöterveyden kokonaisuuteen sisältyvät elintarvikevalvonta, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta, eläinlääkintä sekä terveydensuojelu, tupakka-, lääke- ja säteilylain valvonta. Ympäristöterveyden tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Toimenpiteinä on terveyshaittojen ennalta ehkäisy ja todettujen haittojen poistaminen tai vähentäminen.

Ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valtakunnallisessa valvontaohjelmassa määritetään valvonnan periaatteet. Velvollisuus kunnallisen yksikön oman valvontasuunnitelman laatimiseen perustuu elintarvikelakiin (39 §), eläinlääkintähuoltolakiin (10 §), terveydensuojelulakiin (6 §) sekä tupakkalakiin (84 §). Valvontasuunnitelma käsittää toimialan yhteisen osan sekä toimialakohtaiset suunnitelmat.

Valvontasuunnitelmakaudella valtakunnallisena tavoitteena on yhtenäistää ympäristöterveysvalvonnan valvontakäytäntöjä koko maassa ja saattaa toiminnanharjoittajat samanarvoiseen asemaan valvonnan tiheyden ja laadun osalta. Tavoitteena on valvontaa suuntaavien painopisteiden avulla kohdistaa rajalliset valvontaresurssit tehokkaasti ja suunnitelmallisesti edistämään elinympäristön terveellisyyttä.

Ympäristöterveysvalvonnan yleiset periaatteet ja velvollisuudet kuvataan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa virallisesta valvonnasta (EU) 2017 /625 (**valvonta-asetus**) ja ne on sisällytetty Pirtevasa käytössä olevaan valtakunnalliseen laatujärjestelmään LaatuNettiin. LaatuNet on selainpohjainen toiminnanohjausjärjestelmä, jossa kuvataan toiminnan prosessit, tavoitteet, vaatimukset sekä toiminnan säännöllinen arviointi. Ympäristöterveysvalvonnassa käytetään monipuolisesti valvontamenettelyitä, joista yleisin ja näkyvin on tarkastus.

Pirtevässä elintarvikevalvonnan, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan ja terveydensuojelun sekä tupakka-, lääke ja säteilylain mukaisia valvontatehtäviä hoitaa yhteensä 15 viranhaltijaa. Eläinlääkintäpalveluja tuottaa viisi viranhaltijaa. Palvelusihteeri vastaa mm. asiakaspalvelusta ja toimintaa johtaa ympäristöterveyspäällikkö.

Pirtevan valvontaa tekevä henkilökunta on sijoittunut Pirkkalan toimipisteeseen, jossa on myös eläinlääkärin vastaanotto. Muut Pirtevan eläinlääkärivastaanotot sijaitsevat Hämeenkyrössä ja Vesilahdessa. Tarkastuksia tekevä henkilökunta valvoo työnjaon perusteella koko toiminta-aluetta. Kunnan praktikkoeläinlääkärit hoitavat yhteistoiminta-alueen kotieläimet: tuotantoeläimet ja hevoset pääosin tiloilla ja pienikokoiset kotieläimet eläinlääkärien vastaanotoilla.

1.1. Toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristöön kohdistuu lähivuosina todennäköisesti muutoksia. Ympäristöterveydenhuollon järjestämistä koskeva valtakunnallinen selvitys (parlamentaarinen selvitystyö) on valmistunut tammikuussa 2021. Siinä esitetään ympäristöterveyden siirtoa hyvinvointialueille vuonna 2026. Yleisesti pyrkimyksenä on järjestävien yksikköjen koon suurentaminen nykyisestä. Sotesin valvontayksikkö on liittymässä Tampereen valvontayksikköön vuonna 2023. Vuonna 2022 Ympäristöterveys Pirtevan toimialueeseen ei ole suunniteltu tehtävän muutoksia.

Valvontakaudella 2020 – 2024 uusina valvottavina asioina ovat:

- elintarvikealan toimijan luotettavuuden selvittäminen. Luotettavuudella pyritään torjumaan harmaata taloutta ja talousrikollisuutta.
- radonselvityksen pyytäminen toiminnanharjoittajalta. Säteilylaki edellyttää muiden oleskelutilojen tarkastuksen yhteydessä tarkastamaan selvityksen sisäilman radonpitoisuudesta.

2. Valtakunnalliset, yhteiset ympäristöterveyden tavoitteet

Tavoitteina on:

1. suunnitelmallinen ja tehokas valvonta
2. että valvonta perustuu asiantuntevaan kohdekohtaiseen riskinarviointiin

Valvontasuunnitelmakaudella valvonnan oikein kohdentumista tehostetaan jatkuvalla kohdekohtaisella riskinarvioinnilla. Kohteen tarkastustiheys määräytyy riskinarvioinnin perusteella. Toimenpiteet suunnataan niihin kohteisiin, joissa valvonnalle on eniten tarvetta.

Hallintolaki (434/2003) ja EU:n valvonta-asetus (625/2017) määrittelevät ympäristöterveyden viranomaisiin kohdentuvat yleiset velvollisuudet, valvontamenettelyt sekä henkilökunnan koulutusvaatimukset. Kaikkia toimijoita on valvottava säännöllisesti, riskiperusteisesti, oikeasuhteisesti ja sopivalla tiheydellä. Valvontaa on tehtävä yhtenäisellä tavalla, avoimesti ja valvonta on dokumentoitava.

Valvonnan menetelmiä ovat mm. tarkastukset, seuranta, omavalvonnan riittävyyden ja toteuttamisen arvioiminen, toimijoiden ja henkilökunnan haastattelut, näytteenotto sekä toimijoiden auditointi. Toimijoiden on lisäksi mahdollista saada neuvontaa ja ohjausta.

Työaika varataan suunnitelmallisten tarkastusten lisäksi ennakoimattomiin tehtäviin, kuten lausuntojen antamiseen, hakemusten käsittelyyn, neuvontaan ja terveyshaittaselvityksiin. Terveyshaittaselvityksiä ovat esimerkiksi asunnontarkastukset, elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden selvittäminen sekä asiakasvalituksiin pohjautuvat selvitykset.

2.1. Yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö

Valvontaohjelmakauden teemana on *yhdenmukaisen valvonnan ja yhteistyön edistäminen*. Yhdenmukainen valvonta käsittää myös valvonnan laadun parantamisen. Yhdenmukaista valvontaa, valvonnan laatua sekä yhteistyötä edistetään valvontasuunnitelmakaudella seuraavilla toimenpiteillä:

- yhtenäistetään valvontakäytäntöjä valtakunnallisen laatujärjestelmän avulla. Toimenpiteinä on valvontaprosessien toteutumisen sisäiset auditoinnit ja osallistuminen yhteisiin interkalibrointeihin
- yhtenäistetään Pirtevan sisäisiä ja Pirtevan, Tampereen ja Sotesin (Sastamalan ympäristöterveyden yksikkö) välisiä valvontakäytäntöjä, jolloin valvonnan laatu ja vaikuttavuus paranevat. Toimenpiteenä on laatujärjestelmän aktiivinen käyttäminen sekä yhteiset säännölliset tapaamiset, joissa sovitaan yhteisistä käytännöistä
- jatketaan sisäisiä ja ulkoisia auditointeja
- kohdennetaan valvontaa tehokkaasti kohdekohtaisella riskinarvioinnilla niihin kohteisiin, joissa sille on eniten tarvetta
- toimeenpannaan valvontasuunnitelma ja huolehditaan valvonnan kattavuudesta;
- kehitetään edelleen riskinarviointia
- tehdään yhteistyötä eri viranomaisten kanssa
- tehdään yhteistyötä eri toimijoiden kanssa
- sovitetaan yhteen varautumista

Toimialakohtaiset valvontasuunnitelmat esitetään liitteinä. Liitteisiin on kirjattu toimialoittain mm. valvontakohteiden lukumäärä kohdetyypeittäin sekä toimialan erityispiirteet.

2.1.1. Laatujärjestelmä - tavoitteena valvonnan laadun parantaminen

Valvonta-asetuksella edistetään valvonnan vaikuttavuutta ja yhdenmukaisuutta. Viranomaisella on oltava käytössään valvonnan todentamisen menettelyt ja toiminnan sekä valvonnan yhdenmukaisuutta on kehitettävä jatkuvasti. Pirtevässä valvonta-asetuksen vaatimukset toimeenpannaan valtakunnallisen laatujärjestelmän Laatunetin järjestelmällisellä käyttöönotolla. Vuonna 2022 jatketaan suunnitelmallisia sisäisiä auditointeja ja toteutetaan auditoinneilla havaittujen poikkeaminen ja kehittämisehdotusten mukaiset korjaavat toimenpiteet. Sisäiset auditoinnit ja niiden sisältö aikataulutetaan Pirtevan vuosikelloon.

Laatujärjestelmässä on kuvattu alkutuotannon valvonnan, elintarvikevalvonnan, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan, asumisterveyden, terveydensuojelun sekä tupakka- ja lääkelain prosessit. Prosessikuvauksissa määritetään toiminnan tavoite ja vaatimukset sekä arvioitavat ja mitattavat suureet. Lisäksi järjestelmässä on kuvattu tarkastuksille valmistautuminen ja siinä on ohjeet ja lomakkeet tarkastettaville asioille ja tarkastuspöytäkirjoihin kirjattavat seikat.

Laatunetissä on menettelyt toiminnan sisäisille auditoinneille. Auditointien avulla toimintaa kehitetään ja parannetaan jatkuvasti. Valvontasuunnitelmakauden keskeisiä tavoitteita ovat yhdenmukainen valvonta ja valvonnan jatkuva parantaminen. Laatujärjestelmän avulla

valvontatyön vaihtelevuutta voidaan järjestelmällisesti arvioida ja vähentää. Vaihtelevuuden vähentämiseksi ja valvonnan laadun varmistamiseksi, yksikkö osallistuu valvontakauden aikana toteutettaviin interkalibrointeihin.

2.1.2. Asiakirjahallinta

Pirkkalan kunnassa on käytössä Tweb asianhallintajärjestelmä, ympäristöterveyden tiedonhallintajärjestelmät Vati ja Tervekuu. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontatapahtumat kirjataan Tervekuuhun ja muun valvontatyön tapahtumat Vatiin.

2.1.3. Valvonta perustuu asiantuntevaan kohdekohtaiseen riskinarvioon

Keskusvirastot Ruokavirasto ja Valvira ovat kirjanneet valtakunnallisiin valvontaohjelmiin saman tyyppisten ja samankokoisten kohteiden keskimääräisen valvontatarpeen. Kohteen valvontatiheyteen vaikuttaa kohteen toiminnan luonne, laajuus, altistuvien määrä, vaaran vakavuus ja todennäköisyys sekä kohteen valvontahistoria.

Pirteva arvioi riskiperusteisesti kohdekohtaisen tarkastustarpeen.

Valvontaa voidaan vähentää, mikäli toimijan on todettu hoitavan velvoitteensa asiantuntevasti ja asianmukaisesti. Valvontaa voidaan toisaalta tehostaa silloin, kun toiminnassa havaitaan puutteita. Kummassakin tapauksessa viranomaisen on perusteltava valvontatiheyden muutos.

2.2. Yhteistyö

2.2.1. Viranomaisyhteistyö

Monissa valvontatilanteissa tarvitaan useamman viranomaisen yhteistyötä, sitä edistää jatkuva vuoropuhelu eri viranomaisten kesken. Keskeisiä yhteistoimintaviranomaisia ovat sosiaali- ja terveydenhuolto, aluehallintovirasto, pelastuslaitos, ELY-keskus, työsuojelu, poliisi, verohallinto sekä kuntien muut viranomaiset. Yhteistyötä tehdään mm. tarkastusten, eläintautien torjunnan, epidemiaselvitysten, varautumisen ja virka-apupyynnöiden yhteydessä sekä käsiteltäessä toimijoiden lupia ja ilmoituksia.

Yhteistyötä edistetään valvontasuunnitelmakaudella mm. järjestämällä tapaamisia jäsenkuntien terveydenhuollolle, sosiaalityöntekijöille, rakennusvalvontaviranomaisille, kaavoittajille, tilapalvelulle ja ympäristönsuojeluviranomaisille. Myös epidemia- ja sisäilmatyöryhmät kokoontuvat säännöllisesti. Niiden tehtävänä on mm. elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden selvittäminen ja terveysvaara-arvioinnit. Yhteistyö poliisin, syyttäjien ja pelastustoimen kanssa jatkuu yhteisillä neuvottelupäivillä, tapaamisilla ja yhteisillä tarkastuksilla. Pirkanmaan poliisilaitoksen kanssa on sovittu yhteistyötavoista virka-avun ja rikostutkinnan sujuvuuden ja tiedonkulun varmistamiseksi. Yhteistä terveyttä edistetään yhdessä terveydenhuollon kanssa, erityisesti eläinten ja ihmisten yhteisten taudinaiheuttajien ja mikrobilääkeresistenssin torjumiseksi.

Yhteistyötä aluehallintoviraston kanssa tiivistetään yhteisillä neuvottelupäivillä. Yhteistyö lisääntyy suunnittelukaudella myös verohallinnon kanssa, kun ympäristöterveysvalvonta alkaa torjua harmaata taloutta, talousrikollisuutta ja ehkäistä laitonta kauppaa. Tavoitteena on, että viranomaiset avustavat toisiaan joustavasti toimivaltansa rajoissa hallintotehtävän hoitamisessa.

Suunnitelmakaudella jatketaan Pirtevan ja Sotesin yhteistyötä. Yksiköiden välillä on kesällä 2018 solmittu yhteistoimintasopimus virkatehtävien hoitamisesta koko Pirtevan ja Sotesin alueella. Yhteistyötä on toistaiseksi tehty erityisesti elintarvikelain ja eläinsuojelulain mukaisissa tarkastuksissa. Tällöin toisen yksikön viranhaltijat ovat tehneet tarkastuksia ja päätöksiä myös toisella toimialueella. Ympäristöterveyslautakunta on hyväksynyt

valvontayksiköiden välisen yhteistoimintasopimuksen 24.4.2018 § 31. Pirtevan viranhaltija hoitaa vuonna 2022 osan Sotesin elintarvikealan laitosten valvonnasta.

2.2.2. Yhteistyö toimijoiden kanssa

Valvontasuunnitelmakaudella Pirteva järjestää toimijatapaamisia / neuvonta- ja koulutustilaisuuksia elintarvike- ja terveydensuojelun toimijoiden kanssa. Tavoitteena on siirtää valvonnan painopistettä enemmän ennaltaehkäisevän neuvonnan ja ohjauksen suuntaan. Yhteistyötä toteutetaan mm. seuraavilla toimenpiteillä:

- lisätään neuvontaa ja ohjausta
- tiedotetaan ajankohtaisista asioista ja kuullaan toimijoiden näkemyksiä
- tehdään tarvittaessa kyselyjä toimijoille

Pirtevan edustajat osallistuvat aktiivisesti erilaisiin sidosryhmätapaamisiin, kuten vesihuollon viranomaispalaverit (Pirkanmaan ELY-keskuksen alue), Voimaa Farmarille, Terveet tilat ja Sisäilmapajat.

3. Pirtevan suunnitelmallista toimintaa ohjaavat seuraavat asiat

Pirtevan talouden ja toiminnan sitovat valtuustokauden tavoitteet ja tunnusluvut kirjataan vuosittain talousarvioon.

3.1. Valvontakohteiden lukumäärä kohdetyypeittäin

Liite 1 Elintarvikevalvonnan valvontasuunnitelma

Liite 2 Eläinten terveyden- ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelma

Liite 3 Terveydensuojeluvalvonnan valvontasuunnitelma

Liite 4 Tupakkalain valvontasuunnitelma

Liite 5 Viranomaisnäytteiden ottosuunnitelma

3.2. Tarkastusten suunnittelu ja toteutus - tehdään samalla tavalla

Pirtevan laatujärjestelmässä kuvataan toimialoittain prosesseina asian vireille tulo, asian selvittäminen, valvontatoimet, kirjaaminen ja jatkotoimenpiteet. Tarkastuksella selvitetään valvottavan kohteen tai toiminnan vaatimuksenmukaisuutta.

Pirtevässä käytetään seuraavia valvontamenetelmiä: tarkastuksia, todentamista, seurantaa, kohdennettua seurantaa, näytteenottoa sekä laboratorioissa tehtäviä analyysejä, testausta ja diagnooseja.

Tarkastuksen yleinen sisältö eri toimialoilla

Tarkastuksen yleinen sisältö	
Elintarvikevalvonta	<p>Tarkastuksella selvitetään, ovatko elintarvikealan toimijan tilat ja toiminta lainsäädännön mukaisia. Suunnitelmalliset tarkastukset tehdään pääsääntöisesti ennalta ilmoittamatta.</p> <p>Tarkastus voi kattaa koko toiminnan tai kohdistua johonkin tiettyyn toiminnan osaan. Kehotusten ja määräysten noudattamista valvotaan uusintatarkastuksin. Suunnitelmalliset tarkastukset ja niiden uusintatarkastukset ovat Oiva-tarkastuksia.</p>

Terveysturvallisuusvalvonta	Tarkastuksella selvitetään, onko toimijan toiminta lainsäädännön mukaista. Lisäksi arvioidaan, esiintyykö tarkastuskohteissa terveyshaittaa tai sellaisia tekijöitä tai olosuhteita, jotka voivat aiheuttaa terveyshaitan. Tarkastuksiin kuuluu aistinvarainen tarkastelu ja arviointi sekä mittauksia ja näytteenottoa.
Tupakkalain valvonta	Tarkastuksella selvitetään, onko toimijan toiminta lainsäädännön mukaista. Lisäksi tarkastuksilla valvotaan tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntiä.
Läkelain valvonta	Läkelain mukaisten tarkastusten tavoite on tarkastaa kohteen toiminnan vaatimustenmukaisuus. Lisäksi tarkastuksilla valvotaan nikotiinikorvaustuotteiden vähittäismyyntiä.
Eläinsuojeluvalvonta	Tarkastuksella selvitetään, ovatko eläinten hoito, kohtelu, pitopaikka ja sen olosuhteet sekä muut eläinten hyvinvointiin vaikuttavat seikat lainsäädännön mukaisia. Tarkastukset ovat pääosin epäilyyn perustuvia, epäily lainsäädännön rikkomisesta perustuu useimmiten eläinsuojeluilmoitukseen. Ammattimaisen seura- ja harrastuseläintenpidon ilmoitusvelvollisten kohteiden, eläinten kaupallisen tuonnin sekä luvanvaraisten eläintenpidon kohteiden tarkastuksia tehdään suunnitelmallisesti. Määräysten noudattamista valvotaan uusintatarkastuksin.
Eläintautivalvonta	Eläintautivalvonnan tarkastukset sisältävät, eläintautien johdosta annettujen siirto rajoitusten valvontaa (esim. mehiläisten esikotelomätä, salmonella), sivutuotteiden valvontaa (raatohävitykset, sivutuotealan laitokset ja muut toimijat) ja kansallisen salmonellavalvontaohjelman tai muiden eläintautivalvontaohjelmien mukaista valvontaa sekä viranomaisnäytteenottoa.

3.3. Näytteenottosuunnitelma, liite 5

Pirteva ottaa viranomaisnäytteinä lainsäädännön mukaan

- talous- ja uimavesinäytteitä
- näytteitä toimijan omavalvonnan toteutumisen arvioimiseksi
- kansallisia salmonellavalvontanäytteitä
- vierasainevalvonnan näytteitä
- Euroopan komission, keskusvirastojen ja omiin projekteihin liittyviä näytteitä

3.4. Laboratoriot ja ulkopuoliset asiantuntijat, joihin valvonta tukeutuu

Pirteva teettää viranomaisvalvontaa varten otettujen näytteiden analyysit ensisijaisesti KVVY:n Tampereen laboratoriossa. Tutkimukset, joita KVVY:n akkreditointi ei kata, tutkitaan ensisijaisesti muissa Ruokaviraston akkreditoimissa laboratorioissa. Epidemioiden yhteydessä otettuja näytteitä analysoidaan lisäksi muissa laboratorioissa.

3.5. Voimavarat ja niiden jakautuminen toimialoittain

Pirtevan toiminta on jaettu kolmeen laaturyhmään. Kussakin laaturyhmässä puheenjohtajana toimii yksi ryhmän jäsenistä. Pirtevässä elintarvikevalvonnan laaturyhmässä työskentelee seitsemän viranhaltijaa ja terveydensuojelun kuusi.

Eläinlääkintähuollon laaturyhmässä työskentelee kahdeksan kunnaneläinlääkärinä, joista osa tekee päätyönään valvontaa ja osa praktiikkaa. Kunnaneläinlääkäreistä yksi toimii myös vastaavana eläinlääkärinä. Kaikki Pirtevan viranhaltijat ovat toimivaltaisia ympäristöterveysvalvonnan toimialalla, lukuun ottamatta vain kunnaneläinlääkärille säädettyjä tehtäviä.

Pirtevässä on käytössä riittävä määrä työssä tarvittavia laitteita, välineitä ja suojavarusteita. Pirtevan laitteet ja välineet on luetteloitu ja luettelo päivitetään jatkuvasti tarpeen mukaan. Luettelo on arkistoitu TWebiin ja sitä pidetään ajan tasalla.

Ympäristöterveyslautakunta on siirtänyt päätösvaltaansa alaisilleen viranhaltijoille päätöksellään 11.5.2021 § 36. Päätösvalta on siirretty lainsäädännön sallimassa laajuudessa.

3.6. Koulutussuunnitelma - osaamisen kartoitus ja varmistaminen

Pirkkalan kunnalla on yhteinen, koko henkilöstöä koskeva koulutussuunnitelma. Osaamisen kehittämissuunnitelmassa on myös tulosaluekohtaisia tavoitteita. Valvontasuunnitelmakaudella Pirtevässä kartoitetaan työntekijöiden osaaminen. Osaamisen kartoitus helpottaa täydennyskoulutuksen suunnittelua. Vuosittain pidettävissä kehityskeskusteluissa jokainen työntekijä arvioi omaa osaamistaan ja kehittämistarpeitaan yhdessä esimiehen kanssa.

Euroopan komissio, keskusvirastot, aluehallintovirasto, yliopistot, ammatilliset oppilaitokset, Pirkkalan kunta, alan yhdistykset, yliopistot, ammatilliset oppilaitokset sekä käytössä oleva laatujärjestelmä tarjoavat säännöllisesti täydennyskoulutusta.

3.7. Valvonnasta perittävät maksut

Valvontasuunnitelman mukainen ympäristöterveysvalvonta: ilmoitusten ja hakemusten käsittely, päätökset, tarkastukset, todistukset ja näytteenotto ovat pääosin maksullisia. Epidemioiden selvittäminen, asiakasvalistusten käsittely ja ensimmäinen asunnontarkastus ja siihen liittyvä jatkotutkimustarpeen määrittely ovat maksuttomia. Valvontamaksut määräytyvät Pirkkalan kunnan ympäristöterveyslautakunnan vahvistaman maksutaksan mukaan, joka on viimeksi vahvistettu 11.5.2021.

Valvontasuunnitelman viranomaisnäytteet, valvontahankkeisiin liittyvät tarkastukset ja näytteenotto ovat myös maksullisia. Valvonnasta perittävät maksut eivät ylitä todellisia kustannuksia, poikkeuksena ovat tupakkalain veroluontoiset mukaiset maksut.

Uutena asiana vuonna 2022 on sekä elintarvikelaissa että vielä valmistelussa (presidentin hyväksyttävänä 16.12.2021) olevassa terveydensuojelulaissa valvonnan vuosittainen perusmaksu.

3.8. Viestintäsuunnitelma

Pirteva viestii kuntalaisille, toimijoille ja muille asiakkaille ennakoivasti hyödyntäen Pirkkalan kunnan viestintäkanavia ja Pirkkalan kunnan viestintäsuunnitelmaa sekä Laatunetin uutisia.

Toiminnan vuosikellon mukaisesti viestitään mm. uimavesituloksista sekä tiedotetaan ennakoivasti ajankohtaisista asioista kuten eläintautien ennalta ehkäisystä.

Viestinnän periaatteina ovat luotettavuus, avoimuus, tasapuolisuus, ennakoivuus ja nopeus.

4. Varautuminen

Normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa muodostuu aina tehtäviä ympäristöterveydelle, sosiaalihuollolle ja terveydenhuollolle. Ympäristöterveyden kriittisiä toimintoja ovat turvallisen talousveden, elintarvikkeiden ja elinympäristön turvaamiseen tähtäävät toimet, kiireelliset eläinlääkäripalvelut, eläintautien torjunta ja eläinsuojelu.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja ympäristöterveyden toiminta tukee merkittävästi väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä yhteiskunnan kriisinsietokyvyn vahvistamista. Ympäristöterveydellä on paljon yhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa mm. elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden selvittämisessä sekä zoonooseihin liittyen.

Ympäristöterveyden on tehtävä varautumisessa ja riskienhallinnassa yhteistyötä muidenkin viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Valvontasuunnitelmakaudella ympäristöterveys osallistuu järjestettäviin valmiusharjoituksiin.

Pirtevan erityis- ja häiriötilannesuunnitelma päivitetään valvontasuunnitelmakauden aikana. Häiriötilannesuunnitelma sisältää yleisen osan, varautumisen elintarvike- ja vesivälitteisiin epidemioihin, varautumisen säteilyvaaratilanteisiin ja toimintaohjeet helposti leviävien eläintautien varalle.

5. Valvontahankkeet ja valvonnan painopisteet

Toimialan ajankohtaisia asioita ovat:

- Varataan aikaa kohdetietojärjestelmän (Vati) vuosimaksuominaisuuden käyttöönottoon
- Laaturjärjestelmän kautta tulevat ja kuntien yhteistyössä suunnittelemat hankkeet

5.1. Elintarviketurvallisuuden painopisteet vuonna 2021 / 2022

Valtakunnallisina elintarviketurvallisuuden painopisteinä ovat:

- valvonnan kattavuus: kaikkien valvontakohteiden saattamisen valvonnan piiriin sekä kaikkien suunnitelman mukaisten valvontakohteiden tarkastamisen;
- havaittuihin epäkohtiin puuttuminen ja valvontatoimenpiteiden loppuun saattaminen. Valvonnan vaikuttavuuden ja tasapuolisuuden turvaamiseksi on tärkeätä, että havaittuihin epäkohtiin puututaan oikein ja varmistetaan, että epäkohdat tulevat korjatuiksi.
- Petoksellisen toiminnan torjunta viranomaisyhteistyönä luonnonmukaisessa tuotannossa: painotettu valvonta
- Sähköisen asioinnin kehittäminen: ympäristöterveydenhuollon valtakunnallista tietojärjestelmä Vatia kehitetään jatkuvasti. Sähköistä lomakekantaa kehitetään ja ylläpidetään
- Elintarvikkeiden jäljitettävyyden valvonnan painottaminen Oiva-tarkastuksilla

5.2. Eläinlääkintähuollon painopisteet vuonna 2022

- Tiedolla johtaminen ja digitalisaatio: ohjelmien käyttöönotto Ruokaviraston ja aluehallintoviraston ohjeistuksen mukaan (ELTE1-osio ja lääkiteiden keruu)
- Valmius ja kriisinhallinta: yksikön valmiuden kehittäminen, pandemiatilanteen onnistumisen arviointia

- Uuden lainsäädännön toimeenpano: EU:n eläinterveys sääntö ja EU:n lääkeasetus, eläinten hyvinvointilaki (voimaan 2023)

Laatujärjestelmää hyödynnetään myös eläinlääkinnässä. Palvelut toteutetaan asiakkaiden yhdenvertaisella kohtaamisella siten, että asiakas saa alueellamme kiireellistä eläinlääkäriapua pääsääntöisesti kolmen tunnin sisällä tilauksesta.

Asiakasvalitukset käsitellään toimintaprosessin mukaisesti. Tarvittaessa pyydetään lausuntoa eläinlääkintävahinkojen arviointilautakunnalta mahdollisen hoitovirheen arvioimiseksi.

5.3. Terveysturvallisuuden painopisteet vuonna 2021 / 2022

- tuetaan toiminnanharjoittajia riskien tunnistamisessa. Pirteva tukee erityisesti talousvettä toimittavia laitoksia veden laatuun vaikuttavien riskien arvioinnissa ja hallinnassa. Päivitetään päivitysvuorossa olevat vesilaitosten valvontatutkimusohjelmat hyödyntäen jo tehtyjä riskinarviointeja
- tuetaan toiminnanharjoittajia omavalvonnassa ja painotetaan omavalvonnan toimivuutta säännöllisen valvonnan riskinarvioinnissa
- elinympäristöterveyden edistäminen saatetaan osaksi kuntien strategiatyötä. Terveysturvallisuuden tunnistamisen ja ennaltaehkäisy tehdään viranomaisten yhteistyönä
- muiden oleskelutilojen (koulut, päiväkodit, tehostettu palveluasuminen, majoitushuoneistot, liikuntatilat, lasten- ja nuorten kerhotilat ym.) suunnitelmallisen tarkastuksen yhteydessä pyydetään selvitys sisäilman radonpitoisuudesta

Terveysturvallisuusryhmä toteuttaa vuonna 2022 valvontayksikön oman käyttöveden lämpötilan mittausprojektin, jossa mitataan kaikilla tarkastuksilla käyttöveden lämpötila sekä kylmältä, että kuumalta puolelta. Liian alhaiset lämpötilat mahdollistavat erityisesti legionella-bakteerin kasvun verkostossa. Projektilla pyritään ihmisten terveyden ennaltaehkäisevään suojeluun. Projektin yhteydessä kerätään tietoa myös rakennuksen- ja käyttövesijärjestelmän iästä sekä lämmönlähteestä, jotta tuloksia voidaan hyödyntää paremmin yksikön omassa toiminnassa ja laajemminkin. Esimerkiksi rakennusvalvonnalle saadaan projektilla tuotettua laajemmin tietoa kiinteistöjen käyttövesien lämpötiloista ja kentällä havaituista ongelmista.

5.4. Tupakkalain painopisteet vuonna 2022 - 2024

- tupakkatuotteiden myynnin ja ravitsemisliikkeiden tupakointitilojen omavalvonnan tukeminen. Toimijan omavalvonnalla ja sen toimivuudella on merkittävää vaikutus valvontakohteiden riskinarvioinnissa. Painopisteen tavoitteena on tukea toimijaa parantamaan omavalvonnan laatua sekä lisätä valvonnan näkyvyyttä ja vaikuttavuutta
- jatketaan ja parannetaan yhteistyötä tupakkalain valvovien viranhaltijoiden ja ehkäisevää päihdetyötä tekevien tahojen välillä
- tuotevalvonta ja markkinoinnin valvonta. Toteutetaan ympäristöterveydenhuollon yhteisen valvontaohjelman teemaa yhdenmukaisesta valvonnasta ja yhteistyöstä keskittymällä valvonnassa niihin osa-alueisiin, joissa kunnilla ja Valviralla on päällekkäistä valvontatoimivaltaa

6. Valvontasuunnitelman hyväksyminen

Ympäristöterveyslautakunta on hyväksynyt tämän valvontasuunnitelman 17.12.2019 ja hyväksyy suunnitelman päivitykset vuosittain.

7. Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi

Pirkkalan kunnan ympäristöterveyslautakunta käsittelee ja hyväksyy vuosittain toiminnan toteutumista kuvaavan toimintakertomuksen, valtakunnalliseen ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmään tallennetun toteutumaraportin sekä tilinpäätöksen. Pirkkalan kunnan vuosittaiseen talousarvioon kirjataan informatiiviset tunnusluvut, joiden toteutuminen raportoidaan tilinpäätöksessä. Toimintakertomuksessa valvontasuunnitelman tavoitteita verrataan toiminnan toteutumaan.

Keskeinen lainsäädäntö

Elintarvikelaki	297/2021
Eläinlääkintähuoltolaki	765/2009
Eläinsuojelulaki	247/1996
Eläintautilaki	441/2013
Hallintolaki	434/2003
Julkisuuslaki	621/1999
Kuntalaki	410/2015
Laki kunnallisesta viranhaltijasta	304/2001
Läkelaki	395/1987
Tartuntatautilaki	1227/2016
Terveystoimintalaki	1326/2010
Terveystoimintalaki	763/1994
Tupakkalaki	549/2016
Yleinen tietosuoja-asetus (EU)	679/2016
Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueista	10/2009
Valvonta-asetus (EU)	625/2017
Säteilylaki	859/2018